

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/13047.**

Benyújtás dátuma: **2025-11-11 19:44**

Parlex azonosító: **IGLOMSMB0001**

Címzett: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

Tárgy: Törvényjavaslat benyújtása

Benyújtó: Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes

Előadó: Lantos Lajos Csaba, energiaügyi miniszter

Törvényjavaslat címe: Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény kis moduláris reaktorok létesítése és hatósági felügyelete megteremtése érdekében szükséges módosításáról

A Kormány nevében benyújtom az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény kis moduláris reaktorok létesítése és hatósági felügyelete megteremtése érdekében szükséges módosításáról szóló törvényjavaslatot.

A 11. §, valamint a 12. § 14. és 15. pontja az Alaptörvény 23. cikk (1), (2) és (4) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

2025. évi törvény

az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény kis moduláris reaktorok létesítése és hatósági felügyelete megteremtése érdekében szükséges módosításáról

[1] A kis moduláris reaktor létesítmények fejlett technológián alapuló, a sorozatgyártás megvalósítását követően a hagyományos atomerőművekhez képest gyorsabban telepíthető, standardizált kialakítású, a decentralizált energiatermelést hatékonyabban támogató, típusuktól függően alternatív felhasználási módokkal rendelkező nukleáris létesítmények.

[2] A kis moduláris reaktor létesítmények segítségével az atomenergia alkalmazásának klímavédelmi potenciálja tovább növelhető, alkalmazásuk ezáltal jelentős mértékben hozzájárul Magyarország és az Európai Unió klímapolitikai céljainak eléréséhez, továbbá a nukleáris energiatermelés biztonságosabbá tehető.

[3] Az atomenergiáról szóló törvény módosításának célja, hogy megteremtse a kis moduláris reaktor létesítmények létesítésére és hatósági felügyeletére vonatkozó alapvető szabályokat.

[4] A kis moduláris reaktor létesítmények létesítésével megvalósuló biztonságos, környezetkímélő és gazdaságos energiatermelés megvalósítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 2. §-a a következő 56. és 57. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

- „56. *kis moduláris reaktorblokk*: fejlett 3.+ vagy 4. generációs standardizált kialakítású energetikai (hő, illetve villamos energiatermelési céllal létesítendő vagy üzemeltetett) vagy ipari célú nukleáris reaktoregység, amely részben vagy egészben előre gyártott és szerelt modulokból áll, és amely a nukleáris biztonság garantálására kidolgozott stratégiák és műszaki megoldások szempontjából logikailag elkülöníthető egységet képez;
57. *kis moduláris reaktor létesítmény*: olyan atomerőmű, amely egy vagy több, akár különböző életciklus-szakaszokban lévő, de azonos telephelyen elhelyezkedő, és azonos típusú kis moduláris reaktorblokkal vagy reaktormodullal rendelkezik.”

2. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 4/A. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Alapvető biztonsági célkitűzés az ember és a környezet védelme az ionizáló sugárzás káros hatásaival szemben, ennek elérése érdekében)

- „b) mind a biztonságot felügyelő szervek, mind a kockázattal járó tevékenységet végző szervezetek az alapvető biztonsági célkitűzés iránt elkötelezett vezetést és hatékony irányítási rendszert hoznak létre és tartanak fenn, ideértve a biztonsági kultúra fejlesztését is;”

3. §

(1) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 10. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az atomenergia biztonságos alkalmazásáért, a biztonsági követelmények betartásáért az atomenergia alkalmazója felelős. Az atomenergia-felügyeleti szerv határozatában foglalt előírások és követelmények betartása nem mentesíti az atomenergia alkalmazóját a biztonságért való elsődleges felelőssége alól.”

(2) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 10. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az engedélyes – figyelembe véve az üzemeltetési tapasztalatait és a biztonsággal kapcsolatos új ismereteket – köteles folyamatos tevékenységet végezni a biztonság növelésére, ideértve a biztonsági kultúra fejlesztését is.”

4. §

(1) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 11/A. § (1) bekezdése a következő g) és h) ponttal egészül ki:

(A nukleáris létesítménnyel, radioaktív hulladék-tárolóval kapcsolatos hatósági eljárásban ügyfélnek kizárólag az alábbi személyek minősülnek:)

- „g) kis moduláris reaktor létesítmény létesítési és üzembehelyezési programja jóváhagyása iránti eljárásban a létesítési és üzembehelyezési program benyújtására és végrehajtására jogosult,
- h) kis moduláris reaktor létesítmény típusengedélyezési eljárásban az engedélykérelem benyújtására jogosult.”

(2) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 11/A. § (2a) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A nukleáris létesítmény telephelye vizsgálatának és értékelésének, valamint a nukleáris létesítmény telephelye jellemzői és alkalmassága megállapításának engedélyezése iránti nukleáris biztonsági hatósági eljárásban a hatásterület a nukleáris létesítmény tervezett telephelye, valamint)

- „c) kis moduláris reaktor létesítmény esetén a kis moduláris reaktor létesítményekről szóló elnöki rendeletben meghatározott követelmények szerint az atomenergia-felügyeleti szerv által meghatározott távolság, de legalább a kis moduláris reaktor létesítmény tervezett telephelyének határától számított ötven méteres”

(távolságon belüli terület.)

(3) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 11/A. § (2b) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A nukleáris létesítmény létesítésének engedélyezése iránti nukleáris biztonsági eljárásban a hatásterület a nukleáris létesítmény tervezett telephelye, valamint a létesítmény tervezője által a kérelmet megalapozó dokumentációban – kormányrendeletben meghatározott követelmények alapján – javasolt biztonsági övezet területe, de legalább)

- „c) kis moduláris reaktor létesítmény esetén a nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék-tároló biztonsági övezetéről szóló rendeletben meghatározott követelmények szerint az

atomenergia-felügyeleti szerv által meghatározott távolság, de legalább a kis moduláris reaktor létesítmény tervezett telephelyének határától számított ötven méteres”
(*távolságon belüli terület.*)

5. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény III. Fejezete a következő alcímmel egészül ki:

„A szakmai konzultáció

11/C. §

(1) Az atomenergia-felügyeleti szervnél – igazgatási jellegű szolgáltatásként – szakmai konzultáció kezdeményezhető. A szakmai konzultáció az atomenergia alkalmazására vonatkozó követelményeknek való megfeleléssel kapcsolatos kérdésekre terjedhet ki.

(2) Nem kezdeményezhető szakmai konzultáció az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági eljárás alatt, az eljárás tárgyát képező kérdést illetően.

(3) A szakmai konzultáció nem pótolhat közigazgatási hatósági eljárás során az ügy érdemében hozandó döntést, továbbá az atomenergia-felügyeleti szerv szakmai konzultáció eredményeként kialakított álláspontja a közigazgatási hatósági eljárás tekintetében nem rendelkezik kötőerővel. Az atomenergia-felügyeleti szerv szakmai konzultáció eredményeként kialakított álláspontja nem mentesíti a szakmai konzultációt kezdeményezőt az e törvény szerinti felelősség és kötelezettség teljesítése alól.”

6. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény III. Fejezete a következő alcímmel egészül ki:

„Az előzetes vélemény

11/D. §

(1) Az atomenergia-felügyeleti szervtől – igazgatási jellegű szolgáltatásként – előzetes vélemény kérhető a kis moduláris reaktorblokk és a kis moduláris reaktor létesítmény vonatkozásában alkalmazni kívánt megoldásról vagy dokumentációról.

(2) Nem kérhető előzetes vélemény a kis moduláris reaktorblokk és a kis moduláris reaktor létesítmény vonatkozásában az atomenergia-felügyeleti szervnél folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárás alatt, az eljárás tárgyát képező kérdést illetően.

(3) Az atomenergia-felügyeleti szerv az előzetes vélemény elkészítésének időtartamát az előzetes vélemény tárgyára, egyedi jellemzőire, összetettségére, és terjedelmére tekintettel állapítja meg. Az atomenergia-felügyeleti szerv az előzetes vélemény elkészítésének folyamatát azt követően kezdi meg, hogy az előzetes véleményt kérő a tájékoztatásban foglaltak elfogadásáról nyilatkozott.

(4) Az előzetes vélemény érvényességi idejét – az előzetes vélemény nukleáris biztonsági jelentőségének figyelembevételével, és a fokozatos megközelítés elvét alkalmazva – az atomenergia-felügyeleti szerv az előzetes véleményben állapítja meg.

(5) Az előzetes vélemény nem pótolhat közigazgatási hatósági eljárás során az ügy érdemében hozandó döntést, továbbá az atomenergia-felügyeleti szerv előzetes véleménye – ide nem értve a 11/E. § (1) bekezdés szerinti esetet – a közigazgatási hatósági eljárás tekintetében nem rendelkezik kötőerővel. Az előzetes vélemény nem mentesíti az előzetes véleményt kérőt az e törvény szerinti felelősség és kötelezettség teljesítése alól.

11/E. §

(1) Az előzetes véleményt kérő az előzetes vélemény érvényességi idején belül a kis moduláris reaktorblokk és a kis moduláris reaktor létesítmény vonatkozásában, kérelemre indult közigazgatási hatósági eljárásban a kérelem benyújtásával egyidejűleg kérheti, hogy a kérelmet az atomenergia-felügyeleti szerv az előzetes véleményben foglaltak szerint bírálja el.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határidő jogvesztő, annak elmulasztása esetén igazolási kérelem benyújtásának helye nincsen.

(3) Az (1) bekezdés alapján indult közigazgatási hatósági eljárásban az előzetes vélemény változatlan tényállás és változatlan tartalmú dokumentáció esetén köti az atomenergia-felügyeleti szervet, kivéve, ha a közigazgatási hatósági eljárás során az atomenergia-felügyeleti szerv megállapítja, hogy

- a) a kérelmező valótlan adatokat tartalmazó kérelmet terjesztett elő;
- b) az előzetes vélemény kialakításához alapul vett tények, körülmények jelentősen megváltoztak és az előzetes véleményben foglalt tényállástól olyan módon térnek el, amely az előzetes vélemény megalapozottságát kétségessé teszi;
- c) az előzetes vélemény kialakításakor alkalmazott jogszabályok módosultak és ez a módosulás érdemben befolyásolja az előzetes vélemény tartalmát; vagy
- d) az előzetes véleményben megállapított kritikus feltételek nem teljesülnek.”

7. §

(1) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 12/B. §-a a következő (1a)–(1e) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontjában meghatározott létesítés engedélyezése és a 17. § (2) bekezdés 12. pontja szerinti nukleáris létesítmény biztonsági övezetének kijelölése esetében az ügyintézési határidő

- a) hat hónap abban az esetben, ha a kis moduláris reaktor létesítmény rendelkezik a 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontja szerinti típusengedéllyel és a kis moduláris reaktor létesítmény létesítési engedélykérelme részeként nem nyújtották be a létesítési és üzembehelyezési programot,
- b) kilenc hónap abban az esetben, ha a kis moduláris reaktor létesítmény rendelkezik a 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontja szerinti típusengedéllyel és a kis moduláris reaktor létesítmény létesítési engedélykérelmével egyidejűleg a kérelmező a létesítési és üzembehelyezési program jóváhagyását is kérte,
- c) tizennyolc hónap abban az esetben, ha a kis moduláris reaktor létesítmény nem rendelkezik a 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontja szerinti típusengedéllyel.

(1b) Az (1a) bekezdés szerinti eljárás ügyintézési határideje indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb három hónappal meghosszabbítható.

(1c) A 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontjában meghatározott típusengedély iránti eljárásban az ügyintézési határidő tizenöt hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb három hónappal meghosszabbítható.

(1d) A 17. § (2) bekezdés 1a. pont *b*) alpontjában meghatározott üzemeltetés, üzemen kívül helyezés, leszerelés és megszüntetés engedélyezése esetében, valamint, ha a nukleáris létesítmény átalakítása miatt a nukleáris létesítmény üzemeltetési engedélyének módosítása szükséges, az ügyintézési határidő tizenegy hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb három hónappal meghosszabbítható.

(1e) A 17. § (2) bekezdés 1b. pontjában meghatározott létesítési és üzembehelyezési program jóváhagyása iránti eljárásban - amennyiben a jóváhagyásra nem a létesítési engedély iránti eljárásban kerül sor - az ügyintézési határidő három hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal legfeljebb két hónappal hosszabbítható meg.”

(2) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 12/B. § (6) bekezdése a következő k) ponttal egészül ki:

(Az ügyintézési határidő százhusz nap)

„k) a 17. § (2) bekezdés 1a. pont *c*) alpontja szerinti átalakítás engedélyezése iránti eljárásban, ha nem szükséges az üzemeltetési engedély módosítása.”

8. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 15/C. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az atomenergia-felügyeleti szerv

- a) az e törvény végrehajtására kiadott elnöki rendeletben meghatározott, a 2. és 3. biztonsági osztályba sorolt rendszerek, rendszerelemek gyártása, beszerzése esetén,
- b) a kis moduláris reaktor létesítményekről szóló elnöki rendeletben meghatározott esetekben a rendszerek, rendszerelemek létesítési és üzembehelyezési programba foglalt gyártása, beszerzése, szerelése és üzembe helyezése esetén

bejelentés-tudomásulvételi eljárást, illetve eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárást folytat le.”

9. §

(1) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 17. § (2) bekezdése a következő 1a. és 1b. ponttal egészül ki:

(Az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozik:)

„1a. a kis moduláris reaktor létesítmény

- a) telephelyének vizsgálatához és értékeléséhez, telephely jellemzőinek és alkalmasságának megállapításához,
- b) létesítményszintű típusengedélyéhez, létesítéséhez, üzemeltetéséhez, üzemen kívül helyezéséhez, megszüntetéséhez, leszereléséhez,
- c) üzemeltetési időszakában történő átalakításhoz – ideértve az eltérő üzemanyag alkalmazásának bevezetését is –
szükséges nukleáris biztonsági engedélyezés és ellenőrzés;

1b. a kis moduláris reaktor létesítmény létesítési és üzembehelyezési programjának jóváhagyása és ellenőrzése;”

(2) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 17. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A (2) bekezdés 1., 1a., 3-10., 12., 15. és 47. pontja szerinti engedélyezési eljárás – a nukleáris létesítmény telephelyének vizsgálatához és értékeléséhez szükséges eljárást, valamint a kis moduláris reaktor létesítmény típusengedélyezési eljárását kivéve –, a létesítmény engedélyesének kérelmére indul. A kérelmet és az azt megalapozó dokumentációt írásban, elektronikus úton kell benyújtani.”

(3) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 17. § (8a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8a) A létesítés alatt álló nukleáris létesítmény vagy radioaktív hulladék-tároló hatósági engedélyeit az atomenergia-felügyeleti szerv módosíthatja, amennyiben a módosítási kérelem tartalma megfelel az NBSZ. R.-ben, a TBSZ. R.-ben vagy a kis moduláris reaktor létesítményekről szóló elnöki rendeletben meghatározott követelményeknek.”

10. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 63. §-a a következő (2b)–(2d) bekezdéssel egészül ki:

„(2b) A kis moduláris reaktor létesítmény esetében a befizetés mértékét úgy kell megállapítani, hogy az teljes mértékben fedezze a típusengedélyben meghatározott tervezési élettartam figyelembevételével

- a) a típusengedélyben meghatározott tervezési élettartam és az üzemeltetés ideje alatt, az időszakos biztonsági felülvizsgálatok figyelembevételével és a leszereléskor keletkező radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és a nukleárisüzemanyag-ciklus lezárásával,
- b) az első előzetes leszerelési terv költsége kivételével valamennyi, a kis moduláris reaktor létesítmény, továbbá a kiégett üzemanyag átmeneti tárolója leszerelésével, valamint
- c) a 10/A. § (2) bekezdése szerint az ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulásoknak nyújtott támogatással együtt járó költségeket.

(2c) A kis moduláris reaktor létesítmény befizetésének meghatározását a nettó jelenérték számítás módszerével, 3%-os reáldiszkontráta alkalmazásával kell elvégezni úgy, hogy az (1) bekezdés szerinti befizetésből, valamint a 64. § (5) bekezdése szerinti felhalmozott vagyomból képzett összeg jelenértéke megegyezzen a jövőben jelentkező, (2b) bekezdés szerinti költségek jelenértékével.

(2d) A kis moduláris reaktor létesítmény befizetéseit az időszakos biztonsági felülvizsgálatok lezárultát követően – beleértve, ha a létesítmény leszerelésére a típusengedélyben foglalt tervezési élettartamon belül kerül sor – felül kell vizsgálni a 63. § (1) bekezdésében foglaltak teljesülése érdekében és a szükséges befizetéseket a következő évi központi költségvetésről szóló törvényben meghatározottak szerint teljesíteni kell.”

11. §

(1) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 68. § (12) bekezdés 9. pont i) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

*(Felhatalmazást kap az elnök, hogy rendeletben állapítsa meg:
a nukleáris létesítmények tekintetében)*

- „i) a bejelentés-tudomásulvételi eljárásban és az eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárásban a bejelentés mellékleteire, a bejelentésköteles tevékenység során felmerülő eltérések kezelésére vonatkozó részletes szabályokat, valamint a bejelentés-tudomásulvételi eljárás és az eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárás alá vonható 2. és 3. biztonsági osztályba sorolt rendszerek, rendszerlemek, illetve a kis moduláris reaktor létesítmény rendszerei és rendszerlemei körét;”

(2) Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 68. § (12) bekezdése a következő 22. és 23. ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap az elnök, hogy rendeletben állapítsa meg:)

- „22. a szakmai konzultáció és az előzetes vélemény részletes szabályait;
23. a kis moduláris reaktor létesítmény tekintetében
a) a létesítményszintű típusengedélyezésre vonatkozó követelményeket,
b) a létesítményszintű típusengedély iránti eljárás részletes szabályait,
c) a létesítési és üzembehelyezési programra és annak végrehajtására vonatkozó követelményeket.”

12. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény

2. § 18. pontjában a „villamos energiát” szövegrész helyébe a „villamosenergiát, illetve hőenergiát” szöveg,
2. § 46. pontjában az „ellenőrzéséhez szükséges” szövegrész helyébe az „ellenőrzéséhez, továbbá a kis moduláris reaktor létesítménytípus alkalmasságának megállapításához szükséges” szöveg,
5. § (3) bekezdésében a „villamosenergia-termelést” szövegrész helyébe a „villamosenergia- és hőenergia-termelést” szöveg,
10. § (5) bekezdésében az „Az atomerőmű engedélyese mint köztulajdonban álló munkáltató a” szövegrész helyébe a „Ha az atomerőmű engedélyese köztulajdonban álló munkáltató, a” szöveg,
- 11/A. § (2a) bekezdés b) pontjában a „létesítmények” szövegrész helyébe a „létesítmények és a kis moduláris reaktor létesítmények” szöveg,
- 11/A. § (2b) bekezdés b) pontjában a „létesítmények” szövegrész helyébe a „létesítmények és a kis moduláris reaktor létesítmények” szöveg,
- 12/B. § (1) bekezdésében az „engedélyezése és a 17. § (2) bekezdés 12. pontja” szövegrész helyébe az „engedélyezése és - az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel – a 17. § (2) bekezdés 12. pontja” szöveg,
14. § (1) bekezdésében az „az engedélyes kérelmére” szövegrész helyébe a „kérelemre” szöveg és az „előzetes típusengedélyt” szövegrész helyébe a „típusengedélyt” szöveg,
17. § (2) bekezdés 1. pont nyitó szövegrészében a „létesítmény” szövegrész helyébe a „létesítmény – kivéve a kis moduláris reaktor létesítményt –” szöveg,

10. 17. § (2) bekezdés 4. pontjában a „létesítmény rendszere” szövegrész helyébe a „létesítmény – kivéve a kis moduláris reaktor létesítményt – rendszere” szöveg,
 11. 17. § (2) bekezdés 6. pontjában a „rendszerének, rendszerelemének az engedélyes” szövegrész helyébe az „engedélyese” szöveg,
 12. 63. § (2) bekezdésében az „Atomerőmű” szövegrész helyébe az „Atomerőmű – kis moduláris reaktor létesítmény kivételével –” szöveg,
 13. 63. § (2a) bekezdésében az „Az atomerőmű” szövegrész helyébe az „Az atomerőmű – kis moduláris reaktor létesítmény kivételével –” szöveg,
 14. 68. § (12) bekezdés 1. pontjában az „eljárások tekintetében” szövegrész helyébe az „eljárások, valamint a szakmai konzultáció és az előzetes vélemény tekintetében” szöveg,
 15. 68. § (12) bekezdés 15. pontjában az „az előzetes típusengedélyezési” szövegrész helyébe az „a típusengedélyezési” szöveg
- lép.

13. §

Hatályát veszti az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény

- a) 2. § 19. pontja,
- b) 52. § (1) bekezdésében az „atomfűtőmű” szövegrész.

14. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.

15. §

A 11. §, valamint a 12. § 14. és 15. pontja az Alaptörvény 23. cikk (1), (2) és (4) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

16. §

Ez a törvény

- a) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2009. június 25-i 2009/71/Euratom tanácsi irányelvnek,
 - b) a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról szóló, 2011. július 19-i 2011/70/Euratom tanácsi irányelvnek, és
 - c) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv módosításáról szóló, 2014. július 8-i 2014/87/Euratom tanácsi irányelvnek
- való megfelelést szolgálja.

17. §

E törvény tervezetének az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződés 33. cikke szerinti előzetes bejelentése megtörtént.

Általános indokolás

Ez az indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításának célja, hogy a törvény a tudomány eredményeinek és a nemzetközi tapasztalatoknak mindenkor megfeleljen, továbbá, hogy az atomenergia békés célú alkalmazására, az embereknek, valamint az élő és élettelen környezetnek a természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzás káros hatásai elleni védelme, valamint a nemzetközi kötelezettségek teljesítése biztosított legyen.

A kis moduláris reaktorok (Small Modular Reactor, SMR) újszerű és innovatív műszaki megoldásokat is alkalmazó, jellemzően új fejlesztésű, vagy a már ismert technológiák legfejlettebb megoldásaira építő „kis” atomerőművek halmazát jelölik. A nagy névleges teljesítményű atomerőművektől eltérően gyakran kisebb teljesítménnyel, jellemzően előre gyártott és szerelt moduláris elemekből felépíthető kialakítással, standardizált módon készülnek és létesülnek, újszerű felhasználási célokat (például távhő, ipari villamosenergia vagy hőigény kiszolgálása, hidrogén előállítása), valamint fel- és leszabályozhatóságot tesznek lehetővé egyedi műszaki megoldásaik révén.

A kis moduláris reaktor sajátosságai szükségessé teszik a kapcsolódó szabályozási környezet kiegészítését olyan módon, hogy az illeszkedjen az ilyen típusú létesítmények jellegéhez. A magyar nukleáris iparban ezen kívül jelentős mennyiségű tudás és információ gyűlt össze mind a hazai, mind a nemzetközi atomerőmű projektek engedélyezési, illetve felügyeleti tevékenységével kapcsolatban, amely tapasztalatok közvetlenül felhasználhatók a kis moduláris reaktortechnológiák szabályozási környezetének kidolgozása során, amelyen keresztül a nukleáris biztonság szintje az engedélyezési folyamatok lassítása nélkül növelhető.

Ezen szabályozási környezet feltételeit az atomenergiáról szóló törvény rendelkezései között is meg kell jeleníteni.

Részletes indokolás

1. §

Bevezeti a kis moduláris reaktor létesítmények meghatározó, illetve a halmazukra specifikus definíciókat.

A kis moduláris reaktor létesítmények egy-egy blokkja vagy modulja – típustól függően – gyakran előre összeszerelt reaktor egységeket tartalmaznak, amely már egy egységként kerül a telephelyre, majd a beépítésre egyben beilleszthetően az azt kiszolgáló rendszerek közé. Ezen reaktorblokkok, vagy reaktormodulok fő tulajdonsága a tervezetten standardizált, kvázi sorozatgyártható műszaki kialakításuk. A meghatározás lehetővé teszi a kis moduláris reaktorblokkok egyértelmű differenciálását a hagyományos nagy atomerőművi blokkoktól és a kutatóreaktoroktól is, ezzel lehetővé téve a kis moduláris reaktorokra dedikált szabályozási környezet kidolgozását.

A kis moduláris reaktor egy vagy több standardizált reaktorblokkot, vagy modult magában foglaló rendszerek összessége, a kapcsolódó építmények és épületek, és vele összefüggő, valamint azt közvetlenül kiszolgáló nukleárisan sajátos épületek. A meghatározás a létesítményi szintű definíciót egyértelműen elkülöníti magában a létesítményben elhelyezkedő standardizált energiatermelő egység(ek)től.

2-3. §

A módosítás egyértelművé teszi, hogy az atomenergia-felügyeleti szerv határozatában foglalt előírások és követelmények betartása nem mentesíti az atomenergia alkalmazóját a biztonságért való elsődleges felelőssége alól, továbbá, hogy a biztonsági kultúra fejlesztése az engedélyes, valamint a biztonságot felügyelő szervek és a kockázattal járó tevékenységet végző szervezetek kötelezettsége is.

4. §

Aktualizált és nemzetközi tapasztalatokat is felhasználó új eljárás-opciók bevezetéséhez szükséges módosítások:

A törvény 11/A. § (1) bekezdés új g) és h) pontjával a kis moduláris reaktor létesítmények kapcsán bevezetésre kerül új opcióként a kérelmező felé a létesítési és üzembe helyezési program benyújtásának, valamint típusengedély iránti kérelem benyújtásának lehetősége. Ezen új eljárásokat a standardizált kialakítás és telepítés teszi lehetővé, amelyek jelentősen gyorsíthatják és egyszerűsíthetik az engedélyezési és egyéb hatósági felügyeleti tevékenységeket az eljárások párhuzamosításán keresztül. A kis moduláris reaktor létesítmények esetében azonban az eljárások egy része nem szükségszerűen azonos, a két egymást követő, vagy egymással párhuzamosan zajló engedélyezési életciklus-szakasz kérelmezője ügyszél, de nem feltétlenül engedélyes is.

A törvény 11/A. § (2a) bekezdés új c) pontja azon a megfontoláson alapul, hogy a kis moduláris reaktor létesítmények nagyon széles skálán mozognak mind teljesítményük, mind kialakításuk szempontjából, így a nagy teljesítményű atomerőművekkel szemben nem mindig szükséges a nagy teljesítményű erőművekre vonatkozó telephelyvizsgálati és értékelési hatásterületet megállapítani. A javaslat lehetővé teszi, hogy a kis moduláris létesítmények ezen sajátosságát figyelembe vevő szabályozási környezet kerüljön kidolgozásra, amely differenciált megközelítést tesz lehetővé a különböző nukleáris létesítmény-típusok között.

A törvény 11/A. § (2b) bekezdés új c) pontja azon a megfontoláson alapul, hogy a kis moduláris reaktor létesítmények tulajdonságai miatt hasonló, skálázást lehetővé tevő megközelítés javasolt a biztonsági övezet kijelölése során.

5-6. §

Bevezeti az atomenergia-felügyeleti szervnél a szakmai konzultáció és az előzetes vélemény jogintézményét. Mindkét jogintézmény igénybevétele a kezdeményező részéről igazgatási szolgáltatási díjfizetési kötelezettséggel jár.

Az atomenergia alkalmazóinál az elmúlt években egyre erősebb igény jelentkezett, hogy az ügyek jobb előkészítettsége miatt az atomenergia-felügyeleti szervtől közvetlenül, a különböző ügytípusok tekintetében hasznos információkat, gyakorlati tanácsokat kapjanak. A szakmai konzultáció intézménye nem teremt átfedést az általános közigazgatási rendtartásáról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) szerinti tájékoztatási kötelezettséggel. Az atomenergia-felügyeleti szerv továbbra is teljeskörűen eleget tesz a jogszabályi rendelkezésekben foglalt tájékoztatási kötelezettségnek, viszont a szakmai konzultáció keretében lehetőség nyílik olyan szakmai jellegű kérdések tisztázására, és azokkal kapcsolatos tanácsadásra is, amelyek az Ákr. rendelkezéseiben foglaltak alapján meghaladják az atomenergia-felügyeleti szerv tájékoztatási kötelezettségét.

A szakmai konzultációs lehetőség biztosítása mindkét fél (ügyfél – hatóság) munkájának jobb megszervezését segíti elő, és így segíti a hatékonyság-növelési folyamatok érvényesülését is.

A szakmai konzultációs rendszer bevezetése tehát az ügyfélközpontúság és a hatékony ügyintézés céljait szolgálja, továbbá segíti az egységes joggyakorlat kialakítását is.

A módosítás az előzetes vélemény kérésének lehetőségét szűk körben, kizárólag a kis moduláris reaktorblokk és a kis moduláris reaktor létesítmény vonatkozásában biztosítja, előzetes vélemény az alkalmazni kívánt technológiai megoldásról és dokumentációról kérhető, amennyiben az érintett kérdésben, tárgyban még nincsen az atomenergia-felügyeleti szervnél folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárás. Mivel az előzetes vélemény kialakítása az atomenergia-felügyeleti szervtől jelentős humánerőforrás-lekötést igényel, az atomenergia-felügyeleti szerv a kérdés tényleges érdemi vizsgálatát csak azt követően kezdi meg, hogy az előzetes véleményt kérő az előzetes vélemény kialakításának időigényét, feltételeit és módját az atomenergia-felügyeleti szerv tájékoztatásában foglaltak szerint elfogadja. Ez azzal a következménnyel is jár, hogy ha az előzetes véleményt kérő az előzetes vélemény tárgyával egyező kérdésben, az előzetes véleményezés időtartama alatt közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújt be, az atomenergia-felügyeleti szerv az előzetes véleményezés folyamatát lezárja és előzetes véleményt nem bocsát ki.

Az előzetes vélemény lehetőséget biztosít az atomenergia-felügyeleti szerv számára, hogy még az engedélyezési eljárásokat megelőzően a technológiát megismerje, az előzetes véleményt kérőnek pedig arra, hogy az engedélykérelmét a hatósági követelmények pontos ismeretében nyújtsa be, mindkét fél részéről hatékonyabbá és gyorsabbá téve az engedélyezés folyamatát.

A módosítás rendelkezik a szakmai konzultáció és az előzetes vélemény kötőerejéről és a törvény szerinti felelősség és kötelezettség alóli mentesülés lehetőségének kizárásáról is.

A szakmai konzultációra és az előzetes véleményre vonatkozó részletes rendelkezéseket az atomenergia-felügyeleti szerv elnöke által kiadott rendelet határozza meg.

7. §

A kis moduláris reaktor létesítményekre vonatkozó ügyintézési határidők meghatározása.

A jelenleg hatályos szabályok alapján az atomerőmű létesítési engedélyezési eljárás határideje tizennyolc hónap, ha a kérelmező nem nyújt be előzetes biztonsági tájékoztatót, illetve tizenkét hónap, ha benyújtott előzetes biztonsági tájékoztatót. Az előbbivel azonos határidő javasolt kis moduláris reaktor létesítmények esetén, amennyiben az adott kis moduláris reaktor típusnál nem történt típusengedélyezés, mivel a hatósági elbírálás volumene hasonló a nagy teljesítményű atomerőművekhez. Amennyiben a kis moduláris reaktor létesítménynek előzetesen megtörténik a típusengedélyezése, akkor a létesítési engedélyezés során a fő feladat annak vizsgálata, hogy a típusengedélyezett kis moduláris reaktor telepíthető-e a kiválasztott telephelyen. Ebben az esetben a hatósági felülvizsgálat már nem az alkalmazott reaktortechnológia sajátosságaira fókuszál, hiszen ez már megtörtént a típusengedélyezés alatt, hanem arra, hogy a típusengedélyben megállapított terhelhetőségi paraméterekkel megvalósítható-e a létesítmény az adott telephelyen. Ennek megfelelően a létesítési engedélyezésre itt rövidebb ügyintézési határidő is elegendő, hiszen korlátozottabb annak terjedelme. Indokolt ezt hat hónapban meghatározni, amennyiben a létesítési engedélyezésnek nem része a létesítési és üzembehelyezési program jóváhagyása. A telephelyengedélyezés három hónapos ügyintézési határidejéhez képest a hat hónapos ügyintézési határidőt az indokolja, hogy a létesítési engedélyezési eljárásban a kezelendő dokumentumok mennyisége jelentősen nagyobb. Amennyiben történt típusengedélyezés, és az ügyfél a létesítési és üzembehelyezési program jóváhagyását is kéri a létesítési engedélyezési eljárás keretében, akkor a több elbírálendő dokumentációra való tekintettel kilenc hónap ügyintézési határidő indokolt. Mindegyik esetben indokolt az Ákr.-től eltérő rendelkezés megalkotásával – figyelemmel a szabályozási struktúra jellegzetességére, az eljárások sajátosságaira, összetettségére, az eljárásokban vizsgálat, értékelés alá vont dokumentáció kiemelkedő volumenére - az ügyintézési határidő meghosszabbításának lehetőségét megteremteni, hasonlóan a hatályos szabályokhoz.

A típusengedélyezés terjedelmét tekintve hasonló, mint az előzetes biztonsági tájékoztató benyújtása nélküli létesítési engedélyezés, viszont mivel a tervek megfelelősége nem telephelyspecifikusan történik, illetve nem kell a telephely alkalmasságát vizsgálni, ezért elegendő a tizenöt hónap ügyintézési határidő, amely indokolt esetben három hónappal meghosszabbítható.

A létesítési és üzembehelyezési program minden nukleáris biztonság szempontjából, bármely jelentőséggel rendelkező esetben a korábbi rendszer, rendszerelem szintű engedélyeket, bejelentés-tudomásulvételi, illetve eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárásokat hivatott egy élő folyamat alá összevonni, amely program a hagyományos atomerőművi szabályozásban alkalmazott üzembe

helyezési engedélyezést váltja fel. Jóváhagyása a létesítési engedély iránti eljárással összevontan, illetve attól függetlenül is kérelmezhető. Független esetben, mivel a típusengedélyezés vagy a létesítési engedélyezés már lehetővé tette a létesítési technológia megismerését, elegendő három hónap ügyintézési idő a program nukleáris hatósági oldalról történő felülvizsgálatára, amely indokolt esetben meghosszabbítható két hónappal.

A kis moduláris reaktor létesítmények életciklus-szakaszai között nem szerepel az üzembe helyezési engedélyezés, tervezett üzemidőn túli üzemeltetési engedélyezés, és a tervezett üzemidőn túli üzemeltetést követő további üzemeltetési engedélyezés életciklus-szakasza. Ezek közül előbbi a létesítési és üzembe helyezési program váltja ki, míg az utóbbi kettőt a kis moduláris reaktor létesítményeknél más módon javasolt kezelni. Mivel a jelenleg ismert kis moduláris reaktorok különböző üzemeltetési megoldásokat sorakoztatnak fel, célszerű olyan hatósági engedélyezési megoldást alkalmazni, amely figyelembe veszi ezeket a potenciálisan egymástól jelentősen eltérő megközelítéseket. Ennek megfelelően az üzemeltetés engedélyezését javasolt úgy megvalósítani, hogy a kis moduláris reaktor létesítmény üzemeltetési engedélye határozatlan idejű, azzal a kikötéssel, hogy legalább tíz évente időszakos biztonsági felülvizsgálatot kell tartani, amelynek eredményét a jelenlegi gyakorlattal összhangban az atomenergia-felügyeleti szervnek jóvá kell hagynia. Indokolt esetben az atomenergia-felügyeleti szerv tíz évnél rövidebb időtartamot is meghatározhat a soron következő időszakos biztonsági felülvizsgálatra, így például a tervezett üzemidő végéhez közeledve a létesítmény öregedéséből, elavulásából fakadó hatások is megfelelően kezelhetők hatósági oldalról.

8. §

A módosítás teszi lehetővé kis moduláris reaktor létesítmények esetén – végrehajtási rendeleti szinten szabályozott módszertannal – a bejelentés-tudomásulvételi, illetve eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárások lefolytatását a rendszerekre és rendszerelemekre vonatkozó korábbi vegyes eljárási megközelítés helyett, biztonsági osztálytól függetlenül.

9. §

Megteremti az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörét a kis moduláris reaktor létesítmények tekintetében.

A kis moduláris reaktor létesítmény típusengedély iránti kérelmet egy engedéllyel még nem rendelkező kérelmező nyújtja be, mivel a típusengedélyezési eljárás a telephely vizsgálatához és értékeléséhez szükséges eljáráshoz hasonlóan megelőzi a létesítési engedélyt.

A módosítás lehetőséget biztosít a létesítés alatt álló kis moduláris reaktor létesítmények engedélyei módosítására is.

10. §

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alappal kapcsolatos rendelkezéseket határoz meg. Kis moduláris

reaktor létesítmény esetén a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő befizetés felhalmozási jellegű, ahogyan az az atomerőművek esetén is előírás, a befizetés kezdete pedig az üzemeltetési engedély kiadásához köthető. A létesítést megelőzően felmerült költségeket eseti befizetéssel kell teljesíteni a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba. Azt a követelményt, hogy az engedélyesnek igazolnia kell, hogy a keletkező radioaktív hulladékot biztonságosan el tudja helyezni, a létesítési engedélyében kell bemutatnia. A létesítmény üzemeltetési engedélye határozatlan idejű, így a kis moduláris reaktor létesítmény üzemidejét az időszakos biztonsági felülvizsgálatok eredményei határozzák meg, tehát a kis moduláris reaktor létesítmény esetében a befizetés mértékének (a teljes üzemidő alatt keletkező hulladékok elhelyezésének költségét) teljességét a típusengedélyben meghatározott tervezési élettartam és az időszakos biztonsági felülvizsgálatok eredményeinek figyelembevételével tervezi szabályozni a Törvényjavaslat, azzal a megkötéssel, hogy az időszakos biztonsági felülvizsgálatok eredményei alapján rendszeresen felül kell vizsgálni a befizetés teljességét. Amennyiben a létesítmény leállítására a típusengedélyben foglalt időtartamon belül kerül sor, felül kell vizsgálni a leszerelésre tekintettel a befizetés teljességét és ennek érdekében szükséges befizetés összegét a soron következő központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. A kis moduláris reaktor létesítmény esetében is a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő befizetésének éves mértékét a központi költségvetésről szóló törvény határozza meg.

11. §

Felhatalmazó rendelkezések.

12. §

Az 1. ponthoz: Az atomerőmű módosított definíciója alkalmas mind villamos, mind hőenergia termelésére használt atomreaktorok lefedésére, illetve ezek kombinációjára is.

A 2. ponthoz: A kis moduláris reaktor létesítmények kapcsán egy új engedélyezési eljárás kerül bevezetésre, amely a párhuzamosan zajló engedélyezési eljárások lehetőségét hivatott megteremteni.

A 3. ponthoz: A törvény 2. § (3) bekezdés 18. és 19. pontjának való megfelelést biztosító módosítás.

A 4. ponthoz: A kis moduláris reaktor létesítmények esetén nem jelenthető ki, hogy a leendő engedélyes köztulajdonban álló munkáltató, mivel elképzelhető magántulajdonban álló kis moduláris reaktor létesítmény is.

Az 5-15. pontokhoz: A kis moduláris reaktor létesítményekre vonatkozó rendelkezésekkel összefüggő, a jogszabályi koherenciát szolgáló módosítások.

13. §

Az atomfűtőmű mint energiaátalakító létesítmény definíciójának hatályon kívül helyezése, figyelemmel arra, hogy e fogalmat a hatályos jogszabályi környezet önállóan nem használja. Az

atomerőmű definíciója a javasolt kiegészítés mellett alkalmas mind villamos, mind hőenergia termelésére használt atomreaktorok lefedésére, illetve ezek kombinációjára is.

14. §

Hatályba léptető rendelkezés.

15. §

Sarkalatossági záradék.

16. §

Jogharmonizációs záradék.

17. §

Az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződés 33. cikke szerinti notifikáció tényét deklaráló záradék.